

Hét Gastouderbureau

eerlijk en uniek

*Werkplan pedagogisch beleid
Gastouderopvang*

Versie 2016

Inhoudsopgave

Voorwoord

Hoofdstuk 1. (Versie jan 2016)

1. Het gastouderbureau
- 1.1. Gastouderopvang
- 1.2. Kenmerken van gastouderopvang
- 1.3. Toepassingsgebied
- 1.4. De eisen aan het opvangadres
- 1.5. Voorwaarden en kwaliteitsbewaking van gastouderopvang
- 1.6. Wennen

Hoofdstuk 2. (Versie jan 2016)

2. Visie en uitgangspunten
- 2.1. Visie: Het kind centraal
- 2.2. Visie: Samenwerken met ouders

Hoofdstuk 3. (Versie jan 2016)

3. Opvoeden binnen een gastgezin
- 3.1. Ontwikkelen van een positief zelfbeeld en zelfvertrouwen
- 3.2. Spel, speelgoed en activiteiten
- 3.3. Het overbrengen van waarden en normen

Hoofdstuk 4. (Versie jan 2016)

4. Triple P Positief opvoeden
- 4.1. Vijf basisprincipes positief opvoeden
- 4.2. Opvoedtips
- 4.3. Pedagogische werkplannen voor gastouders

Hoofdstuk 5. (Versie jan 2016)

5. Personeel
- 5.1. Begeleiding aan de gastouder vanuit het gastouderbureau.
- 5.2. Hét begeleiden van een stagiaire.
 - De stageperiode.*
 - Verantwoordelijkheden.*
 - Erkenning.*

Hoofdstuk 6. (Versie jan 2016)

6. Reglementen
- 6.1. Privacy reglement
- 6.2. Klachtenreglement
- 6.3. Protocol kindermishandeling en huiselijk geweld

Bijlage 1

Kaders voor pedagogisch beleid

Welbevinden en emotionele veiligheid

Persoonlijke en sociale ontwikkeling

Pedagogische doelen Riksen-Walraven

Het bieden van fysieke en emotionele veiligheid

Het bevorderen van persoonlijke competenties

Het bevorderen van de sociale competentie Socialisatie

Pedagogische doelen Emmi Pikler

Ontwikkeling door beweging

Het kind als deelnemer

Bijlage 2

Theorie en uitwerking doorgaande ontwikkelingslijn 0-13 jarigen

Voorwoord

“E en U met zorg” kenmerkt zich door kleinschalige projecten waaronder kinderdagopvang.

De afkorting staat voor eerlijk en uniek met zorg. (www.eerlijkenuniek.nl)

Deze kinderopvang is te verdelen in opvang in een kinderdagverblijf, een BSO en opvang via een gastouder.

De naamgeving die E en U voor deze activiteiten hanteert zijn:

“De Kleine Villa” voor kinderen die opgevangen worden in een kinderdagverblijf of een BSO.

“Hét Gastouderbureau” voor kinderen die via een gastouder van E en U met zorg worden opgevangen.

In dit stuk presenteren wij U het pedagogische beleidsplan van “E en U met zorg” ten behoeve van de gastouderopvang.

Een pedagogisch beleidsplan is een belangrijk onderdeel van het kwaliteitsbeleid in de kinderopvang. Voor kinderopvang De Kleine Villa, BSO en Het gastouderbureau was er een afzonderlijk pedagogische beleidsplan. In 2012 is besloten, gebaseerd op zowel de maatschappelijke ontwikkelingen als veranderingen in de beleidsregels en financieringsregels, het pedagogisch beleid te beoordelen op actualiteit, gekozen pedagogische visie, praktische uitvoerbaarheid en implementatie.

Het pedagogisch beleid is tot stand gekomen door, vanuit de landelijke kaders, kaders vast te stellen voor de kinderdagopvang van “E en U met zorg”. Hierop baseert zowel kinderopvang De Kleine Villa, BSO en Het gastouderbureau haar praktische uitvoering.

Een pedagogisch beleidsplan is nooit ‘af’. Nieuwe ervaringen en nieuwe inzichten met betrekking tot de ontwikkeling van kinderen zijn voor de directie, medewerkers van “E en U met zorg” en ouders/verzorgers reden dit beleidsplan regelmatig kritisch te bekijken en indien gewenst aan te passen.

In dit beleidsplan wordt de visie en uitgangspunten, de ontwikkelingen van kinderen, de pedagogische doelstellingen en wijze van omgaan met de kinderen beschreven.

Het pedagogisch beleidsplan vormt het kader waarbinnen de gastouders en de pedagogisch medewerkers in het kinderdagverblijf en de BSO kleur en invulling gaan geven in de dagelijkse praktijk.

Hoofdstuk 1 (Versie jan 2016)

1. "Hét Gastouderbureau"

In de visie van "E en U met zorg" vormt het pedagogisch beleidsplan het kader voor gastouder en ouder(s) om over belangrijke zaken in de opvang, opvoeding en de ontwikkeling van het kind afspraken met elkaar te maken.

Hét Gastouderbureau confirmeert zich volledig aan de eisen die de wet op de kinderopvang stelt.

Hét Gastouderbureau zal dan ook niet samenwerken met gastouders en of vraagouders die zich niet confirmeren aan deze wet.

1.1. Gastouderopvang

Gastouderopvang is opvang van kinderen in de woning van de gastouder. Het kind draait mee in het gezin van de gastouder, waarbij rekening gehouden wordt met de opvoedingswensen en levensbeschouwelijke overtuiging van de vraagouders.

De gastouder kan met de vraagouder individuele afspraken maken over de pedagogische invulling van de opvang. De opvang kan plaatsvinden in de thuissituatie of op de locatie van de gastouder. Indien dit plaats vindt op de locatie van de gastouder dan zal Hét Gastouderbureau een risico-inventarisatie uitvoeren om de veiligheids en gezondheidsrisico's in te schatten. Vindt de opvang plaats in de woning van het vraaggezin, dan is het noodzakelijk dat de vraagouders medewerking verlenen aan de uitvoering van een risico-inventarisatie uitgevoerd door een medewerker van Hét Gastouderbureau. Hét Gastouderbureau zal daarbij de gastouder en vraagouder begeleiden in het opstellen van een actieplan om verbeteringen (indien nodig) door te voeren.

De taak van Hét Gastouderbureau is het scheppen van goede voorwaarden en de begeleiding van de gastouders.

1.2. Kenmerken van Gastouderopvang

- Gastouderopvang is kleinschalig, kent een huiselijke sfeer
- Een gastouder gaat graag met kinderen om
- Een gastouder heeft ervaring met of kennis van de ontwikkeling van kinderen van 0-13 jaar door eigen of andere kinderen of door het volgen van een opleiding
- Een gastouder regelt tegen vergoeding thuis kinderopvang
- Een gastouder is aangesloten bij Hét Gastouderbureau
- Een gastouder kan stabiliteit en continuïteit in de opvang bieden en bouwt een vertrouwensband op met het kind.

1.3. Toepassingsgebied

Het pedagogisch beleidsplan is van toepassing op alle gastgezinnen welke aangesloten zijn bij Kinderdagopvang "E en U met zorg" en waar opvang wordt geboden aan kinderen in de leeftijd van 10 weken tot 13 jaar.

1.4. De eisen aan hét Opvangadres

Het opvangadres:

- a) beschikt over voldoende speel en slaapruijnte voor kinderen, waaronder begrepen een voor kinderen tot de leeftijd van 1,5 jaar op het aantal kinderen afgestemde afzonderlijke slaapruijnte;
- b) beschikt over voldoende (buiten)speel mogelijkheden, afgestemd op het aantal en de leeftijd van de op te vangen kinderen; en
- c) is voorzien van voldoende en goed functionerende rookmelders conform de eisen uit het Bouwbesluit 2003.

De gehele woning waar de opvang plaatsvindt is ten allen tijde rookvrij.

1.5. Voorwaarden en kwaliteitsbewaking van de gastouderopvang

Hét Gastouderbureau streeft naar kwalitatief goede opvang. Daarvoor hanteren wij de volgende werkwijze:

- De gastouder mag maximaal 6 kinderen van 0 - 13 jaar opvangen. Daarbij worden de eigen kinderen tot 10 jaar meegeteld.
- De gastouder mag niet meer dan 5 kinderen tegelijk opvangen, als deze kinderen allemaal jonger dan 4 jaar zijn. Dit is inclusief de eigen kinderen tot 4 jaar.
- Er mogen maximaal 4 kinderen van 0 en 1 jaar tegelijk aanwezig zijn, waarvan maximaal 2 kinderen van 0 jaar. Dit is weer inclusief eigen kinderen van deze leeftijd.
- Als de gastouder 4 of meer kinderen tegelijkertijd opvangt moet ze terug kunnen vallen op een achterwacht. De achterwacht kan bij calamiteiten binnen 15 minuten aanwezig zijn.
- De gastouder moet in het bezit zijn van een geldige verklaring omtrent gedrag. Als de opvang bij de gastouder thuis is moeten ook de partner en de huisgenoten boven de 18 jaar een geldige verklaring omtrent gedrag hebben.
- De gastouder is op de hoogte van de wijze waarop de vraagouder verzekerd is voor ziektekosten. De vraagouder verleent de gastouder vrijheid van handelen m.b.t. bezoeken van een dokter.
- Beide partijen zijn verplicht een aansprakelijkheidsverzekering af te sluiten en het polisnummer in te vullen op het inschrijfformulier.

1.6. Wennen

Het is belangrijk een kind te laten wennen aan nieuwe omgeving en de gastouder om zich snel veilig en vertrouwd te voelen in de nieuwe situatie. Daarvoor maken vraag- en gastouder duidelijke afspraken over de wenperiode. Na een proeftijd van maximaal 4 weken adviseren wij een evaluatiegesprek tussen vraag- en gastouder.

Het wennen gebeurt binnen de voorwaarden van de gastouderopvang.

Het gastouderbureau is bereid om zich aan te sluiten bij zo'n gesprek.

Hoofdstuk 2. (Versie jan 2016)

2. Visie en uitgangspunten

Kinderdagopvang van “E en U met zorg” draagt bij aan de ontwikkeling en opvoeding van kinderen door uit te gaan van de uniciteit van elk kind. Wij gaan met aandacht en respect met de kinderen om vanuit een gezellige, sfeervolle plek.

Kinderdagopvang van “E en U met zorg” waarborgt een doorgaande ontwikkelingslijn voor kinderen vanaf 6 weken tot 13 jaar door kleinschalige opvang georganiseerd in de buurt of wijk en bij de scholen. Zo normaal en gewoon mogelijk. En specifiek waar het moet.

Hiervoor richten wij onze organisatie kleinschalig in en ontwikkelen arrangementen die altijd aansluiten bij de ontwikkeling van het kind. Op de verschillende locaties creëren we een sfeer en omgeving waarin kinderen zich prettig en geborgen voelen. Vanuit deze geborgenheid wordt het kind door spel en bewegen gestimuleerd en uitgedaagd actief deel te nemen aan activiteiten. De activiteiten worden thematisch aangeboden.

Naast onze eigen visie baseren wij ons op de door de overheid vastgestelde algemene pedagogische visie van Riksen- Walraven waarin ontwikkeling van het kind centraal staat. Vanuit deze totaal visie vertakt het beleid zich naar de verschillende leeftijdsgroepen en leeftijd gerelateerde uitgangspunten.

Naast de uniciteit van ieder kind zijn we ons bewust van de context waarin het kind opgroeit en hechten we aan samenwerking met de ouders. En zijn wij actief in de keten van samenwerking rond het kind.

2.1. Visie: Het kind centraal

Ieder kind is een uniek wezen, dat zich in eigen tempo en met daarbij behorende karakter moet kunnen en mogen ontwikkelen. We bieden kinderen de ruimte om zich op eigen wijze en in eigen tempo te ontwikkelen. Het is voor elk kind essentieel op te kunnen groeien tot een evenwichtige, zelfstandige, sociale volwassene. Het kind heeft bepaalde competenties, is leergierig, nieuwsgierig, sociaal en gericht op anderen. Tijdens zijn ontwikkeling wordt het kind steeds meer zelfredzaam en verantwoordelijk.

2.2. Visie: Samenwerken met ouders

Ouders zijn verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Ouders kiezen voor gastouderopvang vanwege de huiselijke omgeving, de flexibiliteit en de prijs. Welke motivatie ze ook hebben daarmee leggen ze een deel van de opvoedkundige taak bij anderen neer. Vertrouwen ze hun kind toe aan een professional.

De verzorging en begeleiding vindt plaats in samenwerking met de ouders/verzorgers. Goed overleg, open en respectvolle communicatie tussen ouders en gastouder zijn hierbij sleutelwoorden.

Hoofdstuk 3 (Versie jan 2016)

Opvoeden binnen een gastgezin

3.1. Ontwikkeling van een positief zelfbeeld en zelfvertrouwen

Binnen het gastgezin krijgt ieder kind individueel aandacht waarbij rekening wordt gehouden met de leeftijd en behoeften van het kind. Er is ruimte en aandacht voor het eigen initiatief en de eigen wil van het individuele kind. Kinderen worden door middel van spel, activiteiten, vertellen en voorlezen bewust van de omgeving en hun plaats daarin. Geleidelijk aan worden grenzen verlegd tussen wat het kind wel of niet al zelf kan. De gastouder moedigt het kind aan om zelf initiatieven te ontplooiën en zelf keuzen te maken. De gastouder begeleidt het kind hierin.

3.2. Spel, speelgoed en activiteiten

Spelen is een manier om de wereld te ontdekken en vaardigheden te ontwikkelen. Door te spelen ontwikkelen kinderen zich op de volgende terreinen: sociaal-emotioneel, cognitief, motorisch en creatief.

De gastouder zorgt voor de aanwezigheid van geschikt spelmateriaal, dat recht doet aan de leeftijd van de op te vangen kinderen en aan de verschillende ontwikkelingsgebieden. De keuze van het speelgoed en de wijze waarop de gastouder het speelgoed aanbiedt en meespeelt zijn medebepalend voor de ontwikkeling van het kind en voor de wijze waarop het kind zich kan uiten. Het speelgoed dat wordt aangeboden is gevarieerd. Er zijn mogelijkheden voor zowel individueel als groepsspel, het speelgoed is uitnodigend en er is voldoende evenwicht tussen makkelijk en moeilijk en tussen druk en rustig spelen.

Door het deelnemen aan activiteiten ontwikkelt het kind zich eveneens. De gastouder zal gedurende de dag verschillende activiteiten aanbieden. Binnen de huiselijke sfeer is er tijd voor een wandeling of samen boodschappen doen, spelen in de speeltuin, knutselen, zingen en voorlezen.

3.3. Het overbrengen van waarden en normen

Door opvoeding, opleiding en levenservaring ontwikkelt ieder mens zijn eigen waarden en normen. Binnen het gastgezin is er bewust aandacht voor het overdragen van algemene waarden en normen. Bij het overdragen van waarden en normen fungeert de gastouder als voorbeeld. Door als gastouder het goede voorbeeld te geven leer je kinderen gewenst gedrag. Situaties waarin je voorbeeld bent zijn bijvoorbeeld taalgebruik, samen spelen, omgaan met ruzie, uiten van emoties en straffen en belonen.

Hoofdstuk 4. (Versie jan 2016)

4. Triple P Positief opvoeden

Gast en vraagouders overleggen regelmatig over de regels die het kind moet leren hanteren en de wijze waarop het kind de regels leert. De gastouder laat merken aan het kind dat zijn/haar gedrag opgemerkt wordt. Bij gewenst gedrag zal de gastouder het kind belonen door positieve waardering. Het kind kan ook ongewenst gedrag vertonen en moet dan bijgestuurd worden.

“Hét Gastouderbureau” adviseert de gastouders te werken met de uitgangspunten van Triple P. Triple P staat voor Positief Pedagogisch Programma. De basisprincipes Triple P sluiten aan bij de visie van Hét Gastouderbureau en bij de pedagogische doelen van mevrouw Riksen-Walraven en Emmi Pikler zoals beschreven in het pedagogisch beleidsplan kinderopvang “E en U met zorg”. Door het hanteren van de basisprincipes wordt opvoeden makkelijker en plezieriger. En het bijsturen van ongewenst gedrag eenvoudiger.

4.1. Vijf basisprincipes voor positief opvoeden:

1. Kinderen een veilige en stimulerende omgeving bieden

Om zich goed te kunnen ontwikkelen hebben kinderen veiligheid en bescherming nodig die is afgestemd op hun leeftijd. Als een omgeving veilig is, kunnen kinderen ongestoord spelen en ontdekken. Dan hoeven ouders en gastouders minder te verbieden. In een stimulerende omgeving bieden ouders en gastouder het kind boeiende activiteiten aan. Wanneer kinderen zich niet vervelen, is er minder kans op negatief aandacht vragen en vervelend gedrag.

2. Kinderen laten leren door positieve ondersteuning

Complimenten en aanmoediging versterken de band tussen ouders, gastouder en kind. Positieve steun stimuleert kinderen om vaardigheden te ontwikkelen die ze nodig hebben voor goede sociale aanpassing en helpt hen ook om moeilijkheden en tegenslag te overwinnen. Door complimenten en aanmoediging motiveren ouders hun kind nieuwe dingen te leren. De zelfredzaamheid en veerkracht van het kind wordt bevorderd.

3. Aansprekende discipline hanteren

Wanneer de omgeving duidelijk en voorspelbaar is, ontwikkelen kinderen zich het best. Aansprekende discipline betekent dat ouders en gastouders duidelijke regels stellen, op een heldere manier instructies geven en snel reageren wanneer het kind ongewenst gedrag vertoont.

4. Realistische verwachtingen hebben van het kind

Ieder kind is uniek en ontwikkelt zich in zijn eigen tempo. Belangrijk is dat de verwachtingen van ouders en gastouder in overeenstemming zijn met de leeftijd en de ontwikkeling van het kind. Wanneer ouders te veel van het kind verwachten of willen dat het meteen alles goed doet, kunnen er problemen ontstaan. Ieder kind maakt fouten en van fouten kun je leren. Ieder kind is uniek en ontwikkelt zich in zijn eigen tempo.

5. Als ouder goed voor jezelf zorgen

Geen enkele ouder is perfect en opvoeden is iets dat iedereen met vallen en opstaan leert. Wanneer ouders goed voor zichzelf zorgen en genoeg rust en ontspanning krijgen, kunnen ze makkelijker geduldig, consequent en beschikbaar zijn voor hun kinderen.

4.2. Opvoedtips waar je direct mee aan de slag kunt.

1. Als je kind je iets wil vertellen of laten zien, stop dan even waar je mee bezig bent. Geef je kind even de aandacht die hij nodig heeft. Een minuutje is vaak al genoeg. Korte momenten van échte aandacht maken dat je kind zichzelf beter leert vermaken en minder negatief om aandacht gaat vragen.
2. Wees gul met lichamelijke affectie - kinderen houden er van om aangeraakt en geknuffeld te worden en vaak te horen hoe lief je ze vindt.
3. Voer regelmatig gesprekjes met je kind. Praat over dingen die zijn interesse hebben. Vertel ook over wat jij als ouder die dag hebt meegemaakt.
4. Prijs je kind vaak en zeg erbij wat je goed vindt in zijn gedrag. Bijvoorbeeld "dankjewel dat je meteen je speelgoed opruimde toen ik dat zei". Een complimentje met uitleg zorgt ervoor dat je kind dit gedrag vaker zal vertonen.
5. Zorg voor activiteiten die je kind boeien zodat hij of zij ook leert om zelf te spelen. Bijvoorbeeld klei, kleurplaten, blokken, bordspelletjes, verkleedkleren enz. Kinderen die lekker bezig zijn zullen veel minder lastig zijn.
6. Leer je kind nieuwe vaardigheden door ze zelf eerst voor te doen. Bijvoorbeeld, hoe je iets op een beleefde manier kunt vragen. Stimuleer je kind om het daarna zelf te proberen. Prijs je kind als dat lukt.
7. Stel duidelijke huisregels op zodat je kind weet hoe hij zich moet gedragen. Betrek je kind bij het opstellen van regels. Bespreek ook met elkaar wat de consequenties zijn als regels worden overtreden.
8. Als je kind ongewenst gedrag vertoont, blijf dan zelf rustig. Zeg dat je kind moet stoppen met zijn gedrag. Vertel ook wat hij in plaats daarvan kan doen. Bijvoorbeeld "stop met dat geruzie over de computer. Jullie kunnen om de beurt gaan". Prijs je kind als hij de instructie opvolgt. Als je kind niet luistert en doorgaat met zijn gedrag moet er een consequentie volgen.
9. Wees realistisch in wat je van je kind verwacht. Je mag redelijk gedrag van je kind verwachten, maar verwacht niet dat je kind perfect is. Iedereen maakt fouten en de meeste kinderen doen dat niet expres.
10. Wees ook realistisch in wat je van jezelf als ouder verwacht. Opvoeden kost veel energie en ideale ouders bestaan niet. Zorg voor rust en ontspanning voor jezelf. Dan is het ook makkelijker om tegemoet te komen aan de behoeften van je kind.

4.3. Pedagogische werkplannen voor Gastouders:

Zij krijgen jaarlijks een professionalisering dag of intervisie op locatie aangeboden. Op de professionalisering dag worden zaken uit het pedagogisch beleidsplan uitvoerig besproken aan de hand van workshops of door middel van intervisie.

Bij de start als gastouder krijgt de gastouder het pedagogisch beleidsplan uitgereikt middels een inlogcode op de website. Een mogelijkheid om de kwaliteit van de gastoudergezinnen en betrokkenheid bij de organisatie te vergroten is het ontwikkelen van e-learning modules.

In de praktijk blijkt dat pedagogisch beleidsplannen voor pedagogisch medewerkers en gastouders te theoretisch waardoor de pedagogisch medewerker minder bewust aandacht heeft voor de ontwikkelingen die een kind doormaakt. Vanwege deze reden hebben wij samen met de pedagogisch medewerkers en voor de gastouders het pedagogisch beleid uitgewerkt in werkplannen gerelateerd aan de praktijk.

Voor de pedagogisch medewerkers betekent dit een handzaam dagritme met zicht op de te behandelen thema's. Voor de gastouder betekent dit een werkplan gebaseerd op de triple P methode. Triple P is een opvoedingsmethodiek die veelvuldig gebruikt wordt door de CJG's.

Hoofdstuk 5. (Versie jan 2016)

5. Personeel

De gastouders welke de kinderen opvangen en verzorgen zijn niet in dienst van “Hét Gastouderbureau”.

Het gastouderbureau heeft een bemiddelende rol tussen ouders die zich aangemeld hebben voor gastouderopvang en vraagouders die een opvangplaats zoeken.

Het gastouderbureau hanteert bij de werving en selectie van de gastouders wel een aantal criteria waaraan potentiële gastouders moeten voldoen. Op deze wijze wordt de kwaliteit van de opvang gewaarborgd en kunnen de vraagouders met een gerust hart hun kind(eren) bij de gastouder achterlaten.

De gastouders spreken tijdens het werk de Nederlandse taal en moeten voldoen aan de deskundigheidseisen zoals opgenomen in de Wet Kinderopvang. Dit betekent dat een gastouder in het bezit moet zijn van één van de volgende diploma's of certificaten:

- Diploma dat is vermeld op de diplomalist gastouders
- Een ervaringscertificaat MBO-2 Helpende (Zorg- en) Welzijn

Daarnaast worden affiniteit met kinderen, enthousiasme en veel warmte en betrokkenheid als eigenschappen bij een gastouder gewaardeerd. De gastouder en haar huisgenoten boven de 18 jaar moeten in het bezit zijn van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). Daarnaast is de gastouder in het bezit van een geregistreerd en geldig EHBO certificaat dat gericht is op kinderen.

De gastouders worden regelmatig van de voor hun functie noodzakelijke informatie voorzien. Het Gastouderbureau vindt het belangrijk dat de gastouder handelt in overeenstemming met het pedagogisch beleidsplan. Het gastouderbureau verstrekt maandelijks tips en advies aan de gastouder over het pedagogisch handelen. Dit is de eerste stap in het ontwikkelen van een e-learningprogramma voor alle bij Hét Gastouderbureau ingeschreven gastouders .

5.1. Begeleiding aan de gastouder vanuit het gastouderbureau.

Hét Gastouderbureau onderhoudt regelmatig contact met de gastouder. Dit zal gaan over het uitvoeren van de RIE, het voeren van koppelingsgesprekken.

Minimaal één keer per jaar wordt de vraagouder door Hét Gastouderbureau in gelegenheid gesteld om de opvang wat betreft de kwaliteit en de tevredenheid te evalueren. Hiervoor krijgt de vraagouder een formulier gemaild met het verzoek deze in te vullen.

Hét Gastouderbureau bespreekt dit document later met de gastouder.

Hét Gastouderbureau is altijd bereid tot het voeren van een persoonlijk evaluatiegesprek met de vraag- en gastouder.

Hét Gastouderbureau heeft de kwaliteit van de kinderopvang hoog in haar vaandel staan. Daarom wordt via de site en per e-mail regelmatig informatie verstrekt over zaken die met Gastouderopvang te maken hebben.

Daarnaast is er minimaal 1 keer per jaar sprake van een professionalisering dag voor de gastouder.

5.2 Hét begeleiden van een stagiaire.

Erkenning:

Hét Gastouderbureau gaat alleen akkoord met het bieden van een MBO stageplek als de gastouder erkend is door SBB voorheen Calibris.

Hét Gastouderbureau meldt de gastouder die een stagiaire een leerplek wil aanbieden aan via SBB. Het SBB bekijkt dan of de gastouder een erkenning krijgt.

Een gastouder mag een stageplek bieden aan een student met een zorggerichte opleiding niveau 2.

Verantwoordelijkheden:

- Hét Gastouderbureau wordt, als de aanvraag door de opleiding rechtstreeks bij de gastouders is gedaan, door de gastouder op de hoogte gesteld van het hebben van een stagiaire en welke opleiding zij doet.
- De stagiaire moet vóór de start van haar stage een VOG overleggen als het gaat om minimaal 60 stage-uren binnen een aaneengesloten periode van 12 maanden. De onderwijsinstelling waar de stagiaire haar opleiding volgt dient in principe voor de aanvraag van de Verklaring Omtrent het Gedrag te zorgen.
- De gastouder begeleidt de stagiaire binnen het kader van het pedagogisch beleid en is verantwoordelijk voor de dagelijkse werkzaamheden en het leerproces van de stagiaire.
- De stagiaire mag geen zelfstandige verantwoordelijkheid dragen.
- De vraagouders worden altijd enkele dagen voorafgaand aan de start van de stage schriftelijk op de hoogte gesteld van de aanwezigheid van een stagiaire en de ouders worden persoonlijk aan de stagiaire voorgesteld.
- Voordat u een leerplek beschikbaar stelt, moet u zich realiseren dat het niet zo is dat u er een paar extra handen bij krijgt. U zult tijd en energie moeten steken in de stagiair.
U moet een leerplek beschikbaar stellen in de overtuiging dat u een student een kans wil bieden in de praktijk te leren.
Er kunnen binnen bepaalde grenzen fouten gemaakt worden. Daarom bent u altijd aanwezig wanneer de stagiaire aanwezig is.
- De stagiaire en de gastouder dienen ten allen tijde te voldoen aan de eisen zoals gesteld door de opleiding en de overstijgende wetgeving op dit gebied zoals daar is de wet op de Kinderopvang.

De verantwoordelijkheid m.b.t. de zorg voor de kinderen is niet overdraagbaar. Voordat u een leerplek aanbiedt, moet u dan ook de afweging maken of u voldoende tijd en energie kunt vrijmaken voor een stagiaire.

De stageperiode:

- De gastouder onderhoudt de contacten met de school waar de stagiaire de opleiding volgt.
- Een stagiaire loopt stage bij de gastouder om leerervaring op te doen en is dus geen ervaren kracht.
- De stagiaire wordt te allen tijde begeleid door de gastouder en mag niet alleen de verantwoordelijkheid dragen voor de gastouderopvang en dus niet alleen verantwoordelijk zijn voor de vraagkinderen.
- De leerdoelen (proeve) die de stagiaire vanuit de opleiding moet uitvoeren worden altijd onder supervisie van de gastouder gedaan (de gastouder moet ten slotte de leerdoelen beoordelen).
- De gastouder is eindverantwoordelijk en is altijd aanwezig op de opvanglocatie. De stagiaire is een gastouder in opleiding en mag niet zonder begeleiding van de gastouder op de groep staan of de opvanglocatie met de kinderen verlaten.
- De gastouder zorgt voor de begeleiding en heeft contact met de stagebegeleider/ster van de betreffende opleiding.
- Opmerkingen met betrekking tot de stagiaire kunnen ouders ten eerste bespreken met de betreffende gastouder. Mocht dit geen uitkomst bieden dan kan contact opgenomen worden met Hét Gastouderbureau.
- Hét Gastouderbureau heeft een coördinerende functie met betrekking tot het bieden van een stageplaats aan stagiaires. Echter over het algemeen zal de school in eerste instantie rechtstreeks contact zoeken met de gastouder.
- Hét Gastouderbureau kan benaderd worden door de opleiding op het moment dat de school vraagt om overleg over het verloop van de stage.

Hoofdstuk 6. (Versie jan 2016)

6 . Reglementen

6.1. Privacyreglement

Gastouders komen door de intensiteit van de opvang veelvuldig in aanraking met privacygevoelige informatie. Te denken valt hierbij aan persoonsgegevens, salarisgegevens, informatie over kinderen en gezinsleden. Het registreren en inzien van deze informatie is noodzakelijk voor een goede opvang en/of is vereist vanuit de Wet Kinderopvang.

Vanzelfsprekend gaan de gastouders zeer zorgvuldig met deze informatie om en houden zich hierbij aan het privacyreglement zoals dat geldt voor Het gastouderbureau. Dit reglement maakt deel uit van het handboek kwaliteitszorg en ligt ter inzage op het gastouderbureau.

6.2. Klachtenreglement

Hoe goed de gastouder ook haar best doet, het kan gebeuren dat u het niet met haar eens bent.

Het gastouderbureau hecht waarde aan uw ideeën, tips, opmerkingen of kleine klachten. Wij stellen het op prijs als u deze telefonisch wilt melden zodat wij ermee aan de slag kunnen.

Als u ontevreden bent over een gastouder of situatie bij het opvanggezin wilt u dat persoonlijk aan ons melden? Wij zullen dan gezamenlijk proberen een oplossing te vinden om uw ontevredenheid weg te nemen. U mag hierover ook altijd een mail sturen indien u dat makkelijker vindt.

Daarnaast stelt Hét Gastouderbureau dat alle klanten van het bureau de mogelijkheid en het recht hebben om zich rechtstreeks tot de SKK te wenden. De SKK is de Stichting Klachtenkamer Kinderopvang. Daarnaast kunt u deze informatie vinden in het klachtenreglement.

6.3. Protocol kindermishandeling en huiselijk geweld. (Meldcode)

Iedere organisatie welke werkt met kinderen heeft vanuit de wetgeving de verplichting om een protocol kindermishandeling en huiselijk geweld te hanteren. Tegenwoordig de meldcode.

Kindermishandeling betreft niet alleen fysieke mishandeling, maar ook geestelijke mishandeling, seksueel misbruik en verwaarlozing.

De door "E en U met zorg" gehanteerde meldcode is van toepassing op alle opvangvormen (kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang en gastouderopvang).

De bemiddelingsmedewerkers zorgen voor implementatie en ondersteuning bij de uitvoering. In de meldcode is een stappenplan opgenomen, waarin de volgende fases aan bod komen:

vermoeden, overleg, plan van aanpak, beslissen, handelen, en nazorg. Ook is in een aparte bijlage opgenomen hoe te handelen in de mogelijke situatie dat een beroepskracht de vermoedelijke dader is.

Alle gastouders krijgen jaarlijks de mogelijkheid om zich bij te laten scholen op het gebied van de meldcode tijdens de professionaliseringsdag.

Kaders voor pedagogisch beleid

Welbevinden en emotionele veiligheid

In goede kinderopvang voelen kinderen zich veilig en geborgen. Je kunt dat aan de kinderen zien. Ze tonen zich tevreden en ontspannen en staan open voor nieuwe ervaringen en activiteiten. Zij stralen uit dat ze zich goed voelen bij de pedagogisch medewerker, bij de andere kinderen en in hun omgeving. Dit wordt vaak samengevat in de term: welbevinden.

Persoonlijke en sociale ontwikkeling

Een kind dat zich goed en veilig voelt, kan zich op persoonlijk en sociaal gebied ontwikkelen. Ook dat is aan kinderen te zien. Kinderen die intensief, betrokken en geconcentreerd bezig zijn met hun activiteit, leren daar veel van voor hun persoonlijke ontwikkeling: motorisch, creatief, cognitief en emotioneel. Hetzelfde geldt voor de sociale ontwikkeling. Door interacties onderling, door het plezier van het samen spelen en door het oplossen van onvermijdelijke conflicten, leren ze omgangsvormen en sociale vaardigheden.

Participatie in de omgeving

In het verlengde daarvan leren kinderen in goede kinderopvang participeren in hun sociale omgeving. Participatie gaat over leren samenleven, rekening houden met andere meningen en verantwoordelijkheid nemen. Participatie in de omgeving wordt belangrijker naarmate het kind ouder wordt en is daarom vooral voor de buitenschoolse opvang van belang.

Pedagogische doelen Riksen-Walraven

Goede kinderopvang draagt dus bij aan het welbevinden van het kind, de persoonlijke en sociale ontwikkeling en de participatie in de omgeving. Hiervan kunnen de pedagogische doelen worden afgeleid. In de kinderdagopvang staan de volgende vier pedagogische doelen centraal:

- Het bieden van fysieke en emotionele veiligheid; De opvang is in een vertrouwde omgeving met spelmaterialen, activiteiten en omgangsvormen die voor een kind bekend, begrijpelijk en acceptabel zijn.
- Het bevorderen van persoonlijke competenties; Een leidster stimuleert de *persoonlijke competentie* van een kind. Zij biedt activiteiten en spelmaterialen aan die aansluiten op de leeftijd, ontwikkeling en belangstelling van een kind. Haar gedrag en haar manier van omgaan passen bij de leeftijd en het karakter van een kind.
- Het bevorderen van de sociale competentie; Een leidster stimuleert de *sociale competentie* van een kind. Zij biedt activiteiten en spelmaterialen aan die een kind helpen bij het leren omgaan en samenwerken met andere kinderen en volwassenen. Zij helpt een kind om te oefenen met sociale vaardigheden.
- Socialisatie: overdracht van waarden en normen. Een leidster draagt *waarden en normen* over. Zij laat die in haar gedrag zien (rolmodel) en legt in gesprekken uit wat de omgangsvormen en gedragsregels tussen mensen zijn. Hierdoor weet en begrijpt een kind wat er in een bepaalde situatie van hem verwacht wordt.

Deze doelen zijn in 2000 geformuleerd door J.M.A Riksen-Walraven, professor Ontwikkelingspsychologie aan de Radboud Universiteit in Nijmegen, en opgenomen in de 'Wet Kinderopvang' (VWS 2004). Daarmee zijn de vier doelen leidend geworden voor de pedagogische beleidsplannen van alle organisaties voor kinderopvang. Het is verplicht voor elke vorm van kinderopvang om aan te geven hoe men aan deze doelen werkt.

Pedagogische doelen Emmi Pikler

“E en U met zorg” voegt de benadering van Emmi Pikler toe aan haar pedagogisch beleid, de twee basisprincipes van haar benadering zijn: respect voor de behoefte aan een stabiele persoonlijke band en respect voor de zelfstandige activiteiten van het kind. Vanuit deze twee principes ontstaat een derde: de noodzaak om het leven van een kind zinvol te organiseren. Emmi Pikler was kinderarts. Ze is er van overtuigd dat een kind zich beter ontwikkelt als het de kans krijgt zijn eigen fouten te maken en ontdekkingen te doen. Als we ieder probleem voor het kind oplossen staan we mentale groei in de weg. Pikler heeft groot vertrouwen in de aangeboren krachten en mogelijkheden van kinderen. Bovendien heeft ze diep respect voor het eigen ritme van ieder kind. De balans tussen de tijd waarin het kind een op een verzorgd wordt en de tijd waarin het kind zelfstandig zijn gang kan gaan was voor haar heilig.

Het kind als deelnemer

Pikler stelt dat een kind zich alleen vrij kan ontwikkelen en zelfstandig kan spelen als het zich veilig en geliefd voelt. Bij jonge kinderen creëren we die veiligheid door intensief en bewust contact te hebben op de momenten dat we ze verschonen of voeden. De manier waarop we een kind aanraken of toespreken bepaalt of het zich geborgen voelt. Door aandachtig te communiceren kan er al heel vroeg een dialoog ontstaan.

Het kind is bij ons geen passief wezen dat verzorgd moet worden maar een actieve deelnemer die contact maakt.

Ontwikkeling door beweging

Een andere leidende gedachte is dat het kind de vrijheid moet krijgen om in zijn eigen tempo te leren bewegen en spelen. De kinderen krijgen de mogelijkheid en ruimte om met geduld en doorzettingsvermogen volgende stappen aan te gaan of moeilijkheden te overwinnen. Dit legt de basis voor een gezond zelfvertrouwen.

We bieden afwisselend en interessant speelgoed in een veilige ruimte die uitdaagt tot beweging, ontdekking en het verleggen van grenzen.

Theorie en uitwerking doorgaande ontwikkelingslijn 0-13 jarigen:

Theorie ontwikkelingsfasen:

Baby (0 tot 18 maanden)

Baby's zijn nog sterk afhankelijk van volwassenen. Een intieme, zorgzame en betrouwbare relatie met de pedagogisch medewerkster is voor hen belangrijk. Jonge baby's hebben vooral behoefte aan vertrouwde personen en een vertrouwde, voorspelbare omgeving: vaste mensen en een vast ritme. Fysieke en emotionele veiligheid bieden een basis voor het opbouwen van zelfvertrouwen en een eerste besef van 'ik'

Baby's:

- Groeien en ontwikkelen zich lichamelijk en motorisch snel: ze leren hun hoofd optillen, met hun handjes grijpen, omrollen, rechtop zitten, kruipen en lopen, klimmen (maar weer naar beneden gaan is nog moeilijk), kunnen met dingen gooien en krassen met een potlood.
- Willen directe bevrediging van hun behoeften en onmiddellijke aandacht.
- Zijn afhankelijk van volwassenen voor het vervullen van hun behoeften.
- Kunnen goed met non-verbale signalen aangeven wat ze nodig hebben .
- Hebben zekerheid, voorspelbaarheid en regelmaat nodig.
- Hebben stabiele relaties nodig met een beperkt aantal volwassenen (en vinden het vanaf 7 tot 9 maanden, niet prettig als die vertrouwde volwassenen hen verlaten, of alleen laten met 'vreemden') .
- Leren vanaf hun eerste verjaardag dat dingen (of mensen) die je niet meer ziet, er toch nog kunnen zijn. (objectconstantie)
- Zijn zeer gemotiveerd om te leren en zelf te doen, en kunnen hun aandacht steeds beter richten.
- Gebruiken geluiden om honger, kou of plezier te uiten, oefenen allerlei klanken en communicatie, gaan dan brabbelen en vervolgens praten in losse woorden.
- Verwerven de basis van inzicht in oorzaak en gevolg: 'als ik Ernie loslaat, valt ie op de grond'.
- Leren dingen te sorteren op basis van overeenkomsten.
- Worden zich langzaam maar zeker bewust van 'zichzelf' als individu

Dreumesen 18 maanden – twee en half jaar

Dreumesen zijn nog sterk wisselend in hun gedrag. Hun ontwikkeling verloopt met sprongen: soms enorm snel vooruit, dan weer een stapje terug. Aan de ene kant zijn ze nog klein en afhankelijk van de volwassenen voor emotionele steun en bescherming, aan de andere kant zijn ze druk bezig zich daarvan los te maken. Ze ontwikkelen een eigen 'ik'. Die 'ik' doet graag alles zelf, wil op ontdekkingstocht, en heeft daarnaast juist behoefte aan controle over dagelijkse bezigheden. Hoewel dreumesen zich snel allerlei vaardigheden eigen maken –motorisch, talig en sociaal- lukt niet alles meteen. Ze hebben nog veel oefening nodig. Ze houden van routines en rituelen, want die zijn bekend en geven vertrouwen. Maar ze verzetten zich daar soms ook tegen, want eigen keuzes maken en grenzen verkennen zijn nodig om 'ik' te worden. Al met al zorgt dat voor nogal wat tegenstrijdige gevoelens.

Groeien iets minder hard dan baby's maar krijgen steeds meer controle over hun lichaam.

Ontwikkelen hun grove en fijne motoriek: ze kunnen rennen, maar nog niet zo snel weer stoppen, op een driewieler fietsen en met een bal gooien, water overgieten in een ander emmertje, een schilderij maken met verf.

- Eten en drinken zelf
- Leren op een potje plassen, al gaat het ook nog wel eens mis
- Kunnen eenvoudige legpuzzels maken
- Leren steeds meer woorden begrijpen en gebruiken en gaan zelf korte zinnen maken (ook als zij tweetalig opgroeien) en houden van liedjes zingen en boekjes 'lezen'
- Zijn energiek, actief en nieuwsgierig: ze proberen controle over de wereld te krijgen
- door grenzen te verkennen en effecten van hun gedrag te onderzoeken

- Leren met hun hele lijf, leren door doen en nog niet zozeer door wat hen wordt verteld
- Willen vaak dingen die te ver vooruitlopen op hun fysieke mogelijkheden of taalvaardigheid, maar zijn vastbesloten om alles te leren, en alles te begrijpen.
- Hebben intense en vaak onvoorspelbare gevoelens.
- Worden gedreven door kansen, mogelijkheden en aanmoediging.
- Zijn impulsief, leven in het hier en nu, en hebben nog weinig zelfcontrole.
- Zoeken contact met anderen en leren door imitatie.

Peuter Twee en half – vier jaar

Peuters bouwen al hun vaardigheden en vooral ook hun taalvermogen in sneltempo uit. Zij leren bovendien dat er verschillende perspectieven zijn: dat er verschil is tussen ik en de ander. Ze krijgen meer zicht op afbeeldingen, symbolen, getallen en woorden. Net als bij baby's en dreumesen is er ook bij peuters variatie in hun ontwikkelingstempo. Soms maken ze grote sprongen en dan staan ze weer even stil of vallen ze een stapje terug. Tegelijk leren ze steeds beter om te gaan met veranderingen en met nieuwe, onverwachte gebeurtenissen. Ze kunnen hun eigen activiteiten gemakkelijker overzien en beter plannen, en ze ontwikkelen inzicht in hun eigen rol in wat er gebeurt.

- Ontwikkelen hun motorische en fysieke vaardigheden, oefenen bijvoorbeeld in: rennen, springen, op hun tenen lopen, huppelen en hinkelen.
- Worden beter in fijnere motorische bewegingen: ze kunnen kleinere puzzelstukken leggen, blokken lego aan elkaar maken, grote kralen rijgen enzovoort
- Kunnen het verband tussen thuis en de opvang steeds beter plaatsen in het perspectief van hun groter wordende wereld.
- Kunnen zich langer concentreren en zijn vaker 'gericht' nieuwsgierig.
- Leren steeds beter om plannen te maken, vragen te stellen, na te denken over taakjes en activiteiten en kunnen daardoor steeds ingewikkelder problemen oplossen.
- Krijgen nieuwe speel/leermogelijkheden: beginnen met het herkennen van symbolen en cijfers, gaan tekenen, knutselen en uitbeelden, hebben interesse in muziek en woorden, liedjes etc.
- Ontwikkelen hun taalvaardigheid verder: ze leren in een enorm tempo nieuwe woorden erbij, hun zinnen en verhalen worden steeds langer.
- Beginnen te sorteren en te tellen.
- Herkennen patronen en regels. Dit moedigt hen aan om vragen te stellen en te reageren op onzin en humor
- Krijgen meer zicht op het verband tussen oorzaak en gevolg.
- Doen ontdekkingen op het gebied sociale relaties: ze beginnen vaardigheden te krijgen in het sluiten en onderhouden van vriendschappen, en in het zich verplaatsen in een ander.
- Gebruiken hun fantasie en voorstellingsvermogen om de eigen identiteit (eigen 'ik') en die van de ander te verkennen

Kleuter (4 – 6 jaar)

Bij kleuters is de ontwikkeling van hun grove motoriek goed op gang, ze bewegen graag en veel maar nog niet zo gecontroleerd: meestal doet hun hele lichaam mee. Rond hun vijfde jaar krijgen ze steeds meer verfijning en coördinatie. Kleuters weten inmiddels dat zij een jongen of een meisje zijn, maar ze beseffen nog niet helemaal dat dat ook altijd zo zal blijven. Ze zijn nieuwsgierig naar hun eigen lijf, en zich niet bewust van wat volgens volwassenen wel of niet hoort. Onderzoeken hoort bij kleuters, ook als dat het eigen lichaam of dat van iemand anders is. Voor volwassenen is dat wel eens schrikken.

Vierjarige kleuters kennen gemiddeld zo'n 3000 woorden in hun moedertaal. De meeste woorden kunnen ze ook zelf gebruiken. Ze maken meestal correcte zinnen en kunnen bijna alle klanken goed uitspreken (de 'r' is nog weleens lastig). Ze raken bovendien steeds meer geïnteresseerd in letters, boeken en schrijven. Tijd is nog een lastig begrip: wat nu precies het verschil is tussen morgen en gisteren? Of 'gisteren' hetzelfde is als 'heel lang geleden' is nog niet

helemaal duidelijk, en het verschil tussen vorige week of volgende week al helemaal niet. Kleuters begrijpen so wie so nog niet alles van de wereld om hen heen. Die wereld wordt wel steeds groter, en ze willen wel heel graag alles weten. Daarom stellen ze heel veel vragen: 'Waarom...?'

Ook is voor kleuters de grens tussen fantasie en werkelijkheid nog niet zo strak afgebakend. Om zich toch op hun gemak te voelen, vullen ze ontbrekende kennis aan met hun eigen fantasie tot een soort logisch geheel. Echt opzettelijk liegen doen kleuters meestal niet, aanpassen van een verhaal aan hun eigen werkelijkheid wel. Kleuters verkeren nog in een fase van 'magisch denken': ze denken dat dingen gebeuren doordat zijzelf dat willen of denken. Dat kan ook weleens beangstigend zijn.

Kleuters:

- Krijgen steeds meer spierkracht, een betere balans en coördinatie in hun lijf, ze kunnen nu ook huppelen, hinkelen en op een been staan, steppen en fietsen (met/zonder zijwieltjes), en ze kunnen de fijnere bewegingen maken die nodig zijn om te tekenen.
- Hebben een duidelijker voorkeurshand: links of rechts.
- Zijn nieuwsgierig naar het eigen lijf en dat van anderen.
- Maken enorme sprongen in hun taalontwikkeling: kennen steeds meer woorden, maken moeilijker zinnen, houden van boekjes kijken en voorlezen.
- Zijn bezig met sorteren en ordenen, herkennen van vormen, kleuren, geluiden (rijm), en symbolen zoals letters en cijfers.
- Leren de basisbeginselen van lezen, schrijven en rekenen.
- Kunnen eenvoudige liedjes en opdrachten begrijpen en onthouden.
- Concentreren zich lang en goed als iets hun interesse heeft.
- Willen alles weten, alles kunnen en stellen heel veel vragen.
- Hebben besef van een eigen ik, en de wens om dingen zelf te doen, en zelf te ontdekken.
- Begrijpen nog niet alles van de wereld om hen heen en gebruiken dan hun fantasie om tot een 'logisch' geheel te komen: fantasie en werkelijkheid lopen nog door elkaar heen.
- Sluiten vriendschappen, spelen graag met kinderen van dezelfde sekse: jongens met jongens, meisjes met meisjes en kunnen zich steeds beter verplaatsen in een ander.
- Herkennen hun eigen emoties (blij, boos, verdrietig) en leren steeds beter om hun eerste impulsen te beheersen, ze pakken niet meer zomaar speelgoed af van een ander.
- kind, gaan minder snel voor hun beurt.
- Hanteren straf en beloning als maatstaf voor wat wél mag en wat niet.

5.5. Kind van zeven tot negen jaar

Kinderen tussen zeven en negen jaar bouwen hun motorische vaardigheden verder uit. Ze bewegen soepeler en krijgen meer spierkracht en een betere coördinatie, en oefenen ingewikkelder bewegingen zoals touwtjespringen, skaten, klimmen. Het wordt belangrijker om zichzelf te vergelijken met anderen, bijvoorbeeld in de vorm van wedstrijdje: wie is het sterkst, wie rent het snelst? Kinderen van deze leeftijd lijken niet heel erg geïnteresseerd in seksualiteit, maar verkennen wel de grenzen door bijvoorbeeld opmerkingen te maken, of moppen te vertellen die volwassenen uitdagen te reageren. Of ze stellen uitgebreide vragen over verliefdheid en relaties. Ze praten onderling af en toe over dingen als zoenen en doen spelletjes zoals 'meidenpakkertje'. Informatie over seksuele ontwikkeling en praten over gevoelens die daarbij horen vinden ze niet gemakkelijk, maar wel boeiend.

Vanaf de leeftijd van zeven jaar worden kinderen beter in het herkennen van logische verbanden en in het systematisch ordenen. Zo weten ze nu bijvoorbeeld dat een mus een soort vogel is, dat vogels horen bij de dieren (en dus niet bij de planten), en dat bepaalde dinosauriërs planteneters waren enzovoort. Hun taalvaardigheid kunnen ze nu ook gebruiken om te praten over dingen buiten het hier en nu en dus om kennis te verwerven. Lezen en schrijven geven hen nog meer toegang tot de wereld en alles wat daarover te weten is, net als de tv en de computer.

Praten met een (gast)ouder over de dingen die ze lezen en zien is plezierig, omdat nog niet al die kennis goed te begrijpen is. Daarom is ook bescherming van volwassenen nodig tegen al te veel agressie en andere ongeschikte beelden.

Vrienden en vriendschappen zijn enorm belangrijk voor de identiteitsontwikkeling van kinderen: ze ontdekken wie zijzelf zijn, ook door zichzelf te vergelijken met anderen. Ze zijn in staat tot echte vriendschap die gebaseerd is op elkaar accepteren en elkaar helpen. Tegelijk zijn kinderen in deze leeftijdsgroep erg op zoek naar bij wie ze nu het beste passen. Ze willen graag bij de groep horen en doordat 'erbij horen' zo belangrijk is, ontstaat het risico van pestgedrag en uitsluiting. Erbij horen gaat ook op voor de volwassenenwereld: ze willen graag meedoen, weten hoe het hoort en een goed kind zijn in de ogen van degenen met gezag: ouders, leerkrachten, maar ook 'de politie'.

Kinderen van zeven tot negen jaar:

- Kunnen bewust bewegingen oefenen, en krijgen belangstelling voor sporten.
- Willen graag hun eigen vaardigheden vergelijken met die van anderen, en houden daarom wel van wedstrijdjes.
- Spelen meestal strikt gescheiden: jongens met jongens, meisjes met meisjes.
- Hebben een eerste basis aan schoolse kennis en vaardigheden, kunnen al abstracter denken, en categoriseren. Ze leren beter lezen, schrijven, rekenen en breiden hun algemene kennis uit via vakken als wereldoriëntatie).
- Ontwikkelen hun logisch denken, en leren verbanden te leggen.
- Verschillen in hun leerstijl, ze zijn bijvoorbeeld een typische doener, denker, dromer, uitvinder of regelaar.
- Zijn sterk gericht op hun leeftijdgenoten en op het sluiten en onderhouden van vriendschappen.
- Vinden het belangrijk om 'erbij te horen', zich geaccepteerd te weten.
- Ontwikkelen hun eigen identiteit en zijn daarom bezig om zichzelf te leren kennen en om zichzelf te vergelijken met anderen.
- Lopen het risico gepest te worden of te gaan pesten (doordat 'erbij horen' en 'de beste zijn' zo belangrijk zijn).
- Hebben interesse in regels (en in 'regelspel' zoals schaken of monopoly), in 'hoe het hoort' en proberen dat ook uit.

5.7. Kind van tien tot dertien jaar

Kinderen uit de bovenbouwgroepen van het basisonderwijs spelen graag buiten en krijgen voorkeur voor bepaalde sporten. Veel kinderen worden in deze periode lid van een sportclub. Verschillen tussen meer en minder motorisch vaardige kinderen worden duidelijker. Kinderen met minder spontane interesse in lichamelijke activiteiten hebben soms een extra stimulans nodig om toch voldoende in beweging te komen.

Seksualiteit en de veranderingen in het eigen lichaam vinden ze spannend, al kan de leeftijd waarop die groei begint en de interesse ontstaat erg uiteen lopen. Jongens leren in dit opzicht van elkaar, via spelletjes als 'wie het verst kan plassen'. Meisjes experimenteren wat minder, maar praten wel met elkaar over seksualiteit, menstruatie en verliefdheid. (Gast)ouders spelen een belangrijke rol in de overdracht van feitelijke informatie over lichamelijke ontwikkeling, maar ook bij het leren praten over gevoelens en het respecteren van grenzen van de ander. Kinderen leren veel op school. Ze hebben ook daarnaast meestal een brede belangstelling, bijvoorbeeld voor dieren, ridders en kastelen, ontdekkingsreizen en uitvindingen, het weer en klimaat, techniek. Ze gaan lezen en nadenken over de wereld buiten hun eigen directe omgeving en over onrecht. Ze maken zich daarover soms zorgen: Waarom maken mensen zeehondjes dood? Kan er ook bij ons oorlog komen? Is het beter om geen vlees meer te eten? Ze gaan levensvragen stellen waarop ook volwassenen niet altijd het antwoord weten, en ontwikkelen maatschappelijke belangstelling. Praten –maar ook (voor)lezen- over maatschappelijke onderwerpen, over geloof en cultuurverschillen en de achtergrond daarvan helpt hen om hun eigen mening te vormen. Ook leren ze op die manier om hun standpunten te verwoorden, én dat er ook andere meningen zijn.

Centraal staat de ontwikkeling van een eigen identiteit. De meeste kinderen tussen 10 en 13 jaar denken veel na over vragen als: Wie ben ik? Wat kan ik? Waar sta ik in vergelijking met anderen? En: hoe wil ik echt niet zijn? De groep en de anderen spelen daarin een grote rol omdat ze het mogelijk maken te ontdekken wie zijzelf zijn en/of willen worden. Tegelijk kan juist ook daarom groepsdruk ertoe leiden dat kinderen iets doen dat zijzelf niet echt willen, zoals een ander kind pesten, of ergens over liegen.

Kinderen van tien tot dertien jaar:

- Zijn sterk en hebben een goed uithoudingsvermogen, verschillen tussen de motorisch sterkeren en zwakkeren worden steeds duidelijker.
- Maken een groeispurt door voordat ze in de puberteit komen. Dat kan hun coördinatie tijdelijk ontregelen. Ze hebben dan veel behoefte aan beweging om het lichaam in de nieuwe verhoudingen beter te leren kennen.
- Vinden het vaak leuk om te sporten in teamverband, met leeftijdgenoten.
- Krijgen belangstelling voor seksualiteit
- Kunnen steeds ingewikkelder dingen begrijpen en onder woorden brengen, en leren strategieën waarmee ze meer en beter kunnen onthouden.
- Zijn breed geïnteresseerd, maar gaan ook hun eigen interesses ontwikkelen: in knutselen, koken, toneel, muziek, sport, techniek, kennis over natuur of astrologie, strategisch denkspel enzovoort.
- Hebben veel vertrouwen in hun eigen kennis en vaardigheden.
- Trekken graag en veel op met leeftijdgenoten, in kleine en grotere groepen.
- Denken na over wat het betekent om een 'goed mens' te zijn.
- Hebben interesse in de wereld om hen heen, en zijn op zoek naar hun eigen plaats daarin.
- Hebben belangstelling voor waarden en normen, en voor de maatschappij.
- Kiezen vaak een standpunt waarvan zij weten dat zij erom gewaardeerd zullen worden, door volwassenen, en/of door degenen die zij belangrijk vinden.